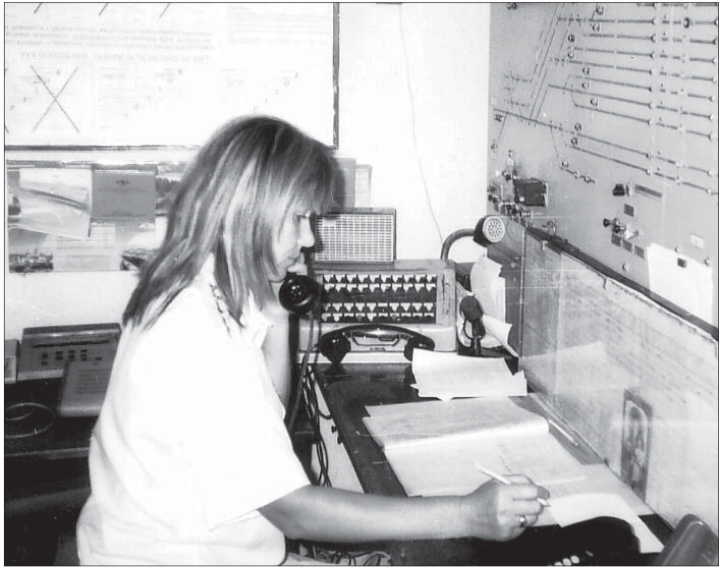

Перша чергова по станції Чернівці

Про які тільки професії не мріємо ми в дитинстві. А подорослішавши, уже реальніше оцінюємо свої можливості, обираючи напрям життєвої дороги. Так і Марійка Фроляк у шкільні роки із захопленням перечитувала детективні романи – носила в своєму юному серці романтичну мрію стати юристом-криміналістом, розкривати злочини...

– Ох, вже ця романтика! – з усмішкою згадує сьогодні Марійка.

Вона виросла в селі Теофілівка, неподалік станції Прошова, що на Тернопільщині. Була третьою дитиною в сім'ї, у якій виховувалось шестеро дітей. Несподівано втратили матір, турбота про молодших дітей лягла на батька та на тендітні плечі Марійки. Батько Орест Броніславович – сільський трудар – виховував дітей працелюбними та ввічливими. Підростаючи, вони,

як пташенята, вилітали з родинного гнізда в самостійне життя.

– Якось напередодні навчального року ми з батьком чекали на станції на приміський поїзд, – згадує Марійка. – Іхали ми до Тернополя, щоб придбати шкільне приладдя. Мені було тоді вже 14 років, на станції я спостерігала за молодою жінкою в червоному кашкеті та залізничній формі, яка проводжала поїзди, тримаючи у руці жезл з білим диском. І, мабуть, цей день став вирішальним у моєму житті, тоді я остаточно вирішила – буду залізничницею.

Закінчивши сільську середню школу, вона подалась до Чернівців, де впродовж 1982-84 рр. здобувала фах чергової по станції. Досвідчені майстри Митрофан Голодюк та Богдан Кусий вели своїх вихованців до омріяної професії. З відзнакою закінчивши ПТУ-14, розпочала ро-

боту на станції Чернівці, спочатку – оператором технічної контори, черговою стрілочного поста, оператором при черговому по станції. Одночасно навчалась у Львівському залізничному технікумі, який теж успішно закінчила в 1991 році.

За шість років роботи на станції Марія Фроляк пройшла всі низові сходинки, набуваючи професійного досвіду. Тодішній начальник станції Михайло Стахурський уважно стежив за роботою Марії і вже восени 1991 року привів її до приміщення чергового по станції, сказавши: "Надалі твоє робоче місце буде за пультом управління стрілками та сигналами". Досвідчений керівник станції не помилився: вже через шість чергувань стажування Марія Фроляк стала командиром зміни. Сьогодні вона з теплою і щирістю згадує свого першого наставника чергового по станції Михайла Гараса, у якого багато вчилася, зокрема, як перевірити правильність приготування маршрутів прибуття та відправлення поїздів зі станції, а найголовніше – вимогливості до підлеглих, як гарантію безпеки руху.

У ті роки станція Чернівці відправляла та приймала за зміну приблизно 15 пар вантажних поїздів, майже стільки ж пасажирських та приміських. Крім цього, на станції працювало 4 маневрових тепловози, тож навантаження на рухувиків було надзвичайно великим. Попсувала нервів тоді ситуація із пасажиропотоком: українці везли свій крам у країни Східної Європи – міжнародні поїзди пасажирів брали майже штурмом, зривався графік відправлення, складалося вражен-

ня, що цьому не буде кінця. Нові бізнесмени блокували колії. Можна тільки уявити, як молода жінка, тільки-но очоливши зміну рухувиків станції, справлялась із нелегкими обов'язками чергового. Варто зазначити, що вихідці з сільських багатодітних родин, які прийшли працювати на залізницю, відзначаються не тільки професіоналізмом, а й високою відповідальністю за свою роботу, що не дає їм змоги розслабитись та опускати руки в екстремальних ситуаціях. Такими якостями володіє і Марія Фроляк.

У юні роки Марійка брала активну участь у громадській роботі, очолюючи молодіжну організацію, сьогодні вона активістка профспілки. Цікавий факт: за понад 50-річний період моєї роботи у локомотивному депо, не пам'ятаю, щоб черговою по станції у Чернівцях була жінка – це була суто чоловіча посада. Тож Марія Фроляк – перша жінка, яка очолила зміну і успішно працює на посаді чергового.

Ізмашиністом Василем Фроляком вони створили сім'ю, виховують доньку. Марія Орестівна – любляча мати і кохана дружина, на роботі – командир, вдома – опора сім'ї. Ця щаслива та порядна сім'я впевнено дивиться у майбутнє, їм молодим ще багато належить зробити, щоб почуватися, всупереч кризовим явищам, гідними та спроможними виконувати нелегкі завдання, що стоять перед залізничниками. Вони сумлінно і з честю виконують свій обов'язок,кладаючи свою працю у безперервний ритм роботи залізниці.

Сьогодні в підпорядкуванні Марії Фроляк 5 стрілочних постів, які обслуговують сім осіб, два маневрових тепловози, машиністи яких чітко ви-

конують команди чергової по станції на маневрову роботу. Всього у зміні 17 осіб, до того ж вагонний ПТО, якому теж треба дати інформацію про прибуття та відправлення вантажних поїздів. Інколи в нічні зміни вона виконує ще й обов'язки маневрового диспетчера.

Майже дві години спостерігав я за роботою Марії Орестівни, вона весь час спокійно та розважливо давала команди машиністам поїздів, що прибували, черговим стрілочних постів, вагонникам, чітко за регламентом вела переговори із черговими сусідніх прилеглих станцій щодо прибуття поїздів. За цей час маневровий диспетчер Олександр Житарь сформував вантажний поїзд на Ларгу, оператор Валентина Пароняк надрукувала бланки попереджень на всі поїзди, що відправлялись зі станції в цей день, які треба буде вручати машиністам упродовж зміни.

Заступник начальника станції, який курує роботу чергового, повідомив, що Марія Орестівна – авторитетний та шанований працівник у колективі. Її зміна – одна з кращих. Ввічливість та повага до підлеглих – основне життєве правило Марії Фроляк.

Швидко линуть роки. Нині Марія Фроляк уже ветеран праці із 25-річним стажем роботи і з них 18 років – на посаді чергового по станції. По різному, буває, складаються робочі дні, але є в її стилі роботи та особлива жіноча надійність, яка наповнює простір довкола неї спокоєм та впевненістю у тому, що все буде добре.

Дмитро ЛЕВИЦЬКИЙ,
колишній машиніст тепловоза,
м. Чернівці
Фото автора

Трудові будні станційного диспетчера Василя Кацеби

– Коли гарного осіннього дня я з онукою Настусею йду до лісу чи то по гриби, чи просто на прогулянку, то, напевно, нема щасливішої за мене людини, – каже, усміхаючись, Василь Миколайович Кацеба, станційний диспетчер станції Здолбунів. – А що мені ще потрібно?! Добра робота, дружна сім'я, хороші діти та онуки – оце і є найголовніше.

Дійсно, погожа тиха днина бабінного літа, весело дзвенить голосок онуки, грибочки тихенько влягаються в кошик і душевний спокій огортає дідусеве серце, яке відпочиває від трудових клопотів. Зринають спогади, спливають у пам'яті рідні обличчя батьків, які навчили змалечку не лінуватися, чесно працювати, шанувати старших, цінувати дружбу і щирі взаємини між людьми. Загалом, дали таку науку за одвічними заповідями, яких і сам упродовж життя намагався дотримуватися, і дітям своїм передав у спадок. Тим більше, що в селі на сонечку не частенько вдавалося поніжитися, бо роботи вистачало і в полі, і біля хати. Але хотілося вирватися у великий світ, опанувати серйозну професію, довести собі та рідним, що чогось вартий у цьому житті. От і поїхав вчитися до Рівного на токаря. Після служби в армії працював на Рівненському

заводі тракторних запчастин. Але щоразу поїздки з дому до роботи за маршрутом Уїздці – Обарів забирали багато часу, тому слушною стала мудра порада майбутнього тестя Миколи Онисимовича Бурка – спробувати свої сили в залізничній професії, оскільки він сам вже багато років працював "башмачником" на станції Здолбунів. Та як не послухати, коли весілля на носі, а з Марійкою, майбутньою дружиною, хочеться бачитись частіше. Звісно, діло молоде.

Отак і прийшов у 1978 році на станцію Здолбунів. Спочатку працював помічником складача поїздів, згодом – складачем. Коли добре освоївся з усіма азами важливої станційної спеціальності, здобув авторитет у колективі своєю чесністю і принциповістю, то отримав рекомендації на посаду маневрового диспетчера.

– Що найважче в нашій професії? – міркує Василь Миколайович. – Мабуть, взаємовідносини між людьми, адже у моєму підпорядкуванні майже 40 осіб. Це і різні знання, і практичні навички, і характери, і вік, і вдача. Треба зуміти так вибудувати стосунки, щоб робота була зроблена добре, у колективі – мир і злагода, стикування із суміжними службами нашого вузла

забезпечене. Люди різні: на одного тільки глянеш суворіше – він одразу зрозуміє свою помилку, до іншого треба шукати більш радикальний підхід аж до адміністративного впливу, а третього часом навіть за маленьку, добре виконану справу похвалити треба, то людина відразу й гори звернути готова. Дуже допомагають мені в роботі черговий Південного парку Володимир Мойсюк, чергова Рівненського парку Ніна Борзенко, оператор техконтори Галина Чернега, складач поїздів Василь Цуманчук. Без них, як без рук, вони мені – і допомога, і підтримка, і порада в нестандартній ситуації.

Треба, безумовно, брати до уваги й те, що робота станційного диспетчера вимагає значного нервового напруження, відмінного знання технології роботи станції, грамотного планування маневрової роботи. Досвід і практика йдуть пліч-о-пліч, адже майже 20 років диспетчерського стажу привели до справедливої оцінки праці Василя Миколайовича Кацеби – цього року його було нагороджено знаком "Залізнична Слава" III ступеня. Зараз вже чотири місяці так вибудувати стосунки, щоб робота була зроблена добре, у колективі – мир і злагода, стикування із суміжними службами нашого вузла

Життя триває, а разом із ним іде відлік сімейної залізничної династії. Дружина Марія Миколаївна працює бухгалтером у Здолбунівському локомотивному депо, донька Оксана – оператор техконтори станції Костопіль, син Володимир – помічник машиніста локомотивного депо Здолбунів, зять – провідник приміських поїздів резерву провідників локомотивного депо Здолбунів. Є про що поговорити, коли збирається за столом велика родина залізничників: і про квартирні питання молодих, які хочуть жити окремо, і

про складні часи, що переживає залізнична галузь, і з братом вирішити сільські клопоти спільної теці (адже одружилися брати Кацеби на сестрах, то й мають одну тещу із тестем на двоє), і останні новини послухати від онучок Насті та Даринки. Але це буває не часто, бо трудиться сім'я Кацебів, не покладаючи рук, примножуючи і добробут родини, і славу чесних і працьовитих залізничників.

Світлана СТАНЕВИЧ
Фото Л. Антонюк